

تغییر نام «خراج» به «تعدیل» برای فرار از قانون

مستمری بیکاری حق تمامی کارگران بیمه‌شده است

نسرین هزاره مقدم

بیمه بیکاری، از بدبختی‌ترین و ابتدایی‌ترین حقوق هر کارگر بیمه‌شده است. البته ابتدا باید چتر بیمه تامین اجتماعی تا آن اندازه گسترده شود که حدود ۱۰ میلیون کارگر غیررسمی و بیمه‌نشده در کشور نداشته باشیم (آماري که دو سال پیش، علی ربیعی، وزیر کار وقت در ارتباط با گستره وسیع اقتصاد غیررسمی در ایران طرح کرد) و بعد از آن باید چتر بیمه بیکاری تا حدی گسترده شود که هر کارگر بیکار شده، یک ماه بعد از بیکار شدن بتواند از مقرری مفکمی بیکاری بهره‌مند شود.

اگر یک کارگر، ماهانه سه میلیون تومان حقوق داشته باشد، هر ماه سه درصد از دریافتی خود یعنی حدود ۹۰ هزار تومان را بابت بیمه بیکاری به حساب صندوق تامین اجتماعی واریز می‌کند. بنابراین یک کارگر هر سال حداقل یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان بابت بیمه بیکاری واریز می‌کند و اگر این کارگر ۱۰ سال بعد از اشتغال بیکار شده باشد، در این ۱۰ سال، ۱۰ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان فقط بابت بیمه بیکاری به حساب صندوق بیکاری تامین اجتماعی واریز کرده است. چنین کارگری باید بتواند خیلی راحت از مقرری بیمه بیکاری بهره‌مند شود چرا که پرداخت این مقرری قبل از هر چیز، از محل ذخایر انباشته سالیان خودش است، یعنی این کارگر سال‌ها بابت بیکاری ناخواسته مبلغی را در یک صندوق پس انداز کرده و لاجرم بعد از بیکار شدن باید بتواند از همین محل، ماهانه برداشت کند تا زندگی‌اش به مشکل برنخورد.

با این حال امسال نه تنها تأخیر طولانی در پرداخت مقرری بیکاری، بیکارشدگان در سال جاری و بعد از وقوع بحران کرونا را به سئوئه آورده (بیکارشدگانی هستند که از میانه اردیبهشت ماه برای دریافت مقرری بیکاری ثبت‌نام کرده‌اند اما هنوز پرداخت مقرری به آنها برقرار نشده است) و این تأخیرها، چند صد هزار بیکار شده را در شرایط فقدان فرصت‌های شغلی جدید، دچار مشکلات اساسی کرده، بلکه گستره پوشش بیمه بیکاری نیز دچار کاستی‌های اساسی است. به واقع نه تنها باید کارگرانی که در تعبیر قانون بیمه بیکاری، متحمل «بیکاری غیرارادی و ناخواسته» شده‌اند، بتوانند مقرری بیکاری بگیرند، بلکه همه بی‌ثبات‌کاران و افرادی که گاهی به دلیل عدم تمدید قراردادها شغلی، تعدیل می‌شوند نیز باید بتوانند از مقرری بیکاری استفاده کنند. البته امروزه در ادبیات حاکم و در فضای موقتی‌سازی شده روابط کار، به اخراج ناشی از عدم تمدید قرارداد

موقت به جای اخراج ناخواسته، تعدیل ناشی از عدم نیاز کارفرما می‌گویند اما در کارگاه‌هایی که ماهیت کار در آنها مستمر و دائم است، نه تنها عقد قرارداد موقت بر اساس ماده هفت قانون کار غیرقانونی است، بلکه هر نوع تعدیلی، مصداق اخراج است و کارگر اخراج شده، «غیرارادی و ناخواسته» بیکار شده و لاجرم باید بتواند خیلی ساده مقرری بیکاری را یک ماه بعد از بیکار شدن دریافت کند. ماده یک قانون بیمه بیکاری در این باره می‌گوید: کلیه مشمولین قانون تامین اجتماعی که تابع قوانین کار و کشاورزی هستند مشمول مقررات این قانون هستند. تبصره - گروه‌های زیر از مشمول مقررات این قانون مستثنی هستند: ۱. بانزشتگان و از افتادگان کلی ۲. صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه‌شدگان اختیاری ۳. اتباع خارجی ماده دوم همین قانون، شرایط دریافت مقرری بیکاری را مشخص کرده است. این ماده قانونی می‌گوید: بیکار از نظر این قانون بیمه‌شده‌ای است که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده کار باشد. تبصره ۱ - بیمه‌شدگانی که به علت تغییرات ساختار اقتصادی واحد مربوطه به تشخیص وزارتخانه ذی‌ربط و تأیید شورای عالی کار، بیکار موقت شناخته

ب - بیمه‌شده مکلف است ظرف ۳۰ روز از تاریخ بیکاری با اعلام مراتب بیکاری به واحدهای کار و امور اجتماعی آمادگی خود را برای اشتغال به کار تخصصی یا مشابه آن اطلاع دهد. مراجعه پس از ۳۰ روز با عذر موجه و با تشخیص هیأت حل اختلاف تا سه ماه امکان‌پذیر خواهد بود. ج - بیمه‌شده بیکار مکلف است در دوره‌های کارآموزی و سوادآموزی که توسط واحد کار و امور اجتماعی و نهضت سوادآموزی یا سایر واحدهای ذی‌ربط با تأیید وزارت کار و امور اجتماعی تعیین می‌شود شرکت کرده و هر دو ماه یک بار گواهی لازم در این مورد را به شعب تأمین اجتماعی تسلیم کند.

اخراج در کارهای مستمر، غیرقانونی است

با این تعریف، همه آنهایی که به دلیل عدم تمدید قرارداد در یک کارگاه با ماهیت کار مستمر مثلاً یک کارگاه تولیدی لباس یا صنایع فولاد یا مثلاً یک دفتر خدمات بیمه، بیکار می‌شوند و کارگاه همچنان پابرجاست و کارگران در آن مشغول به کار هستند، باید بتوانند از مقرری بیکاری بهره‌مند شوند.

«حسین حبیبی» عضو هیات مدیره کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور در این رابطه می‌گوید: بیکاری ناشی از اتمام قرارداد موقت در کارهای با ماهیت مستمر، هدیه تمام‌شدنی دستورالعمل ۳۵۲۳ وزارت کار و دادنامه ۱۷۹ هیات عمومی دیوان عدالت اداری به کارفرمایان بخش خصوصی و دولتی است که کارگران را راحت بتوانند اخراج کنند. این نوع بیکاری از مصداق بیکاری بدون میل و اراده است و بیکارشدگان بر اساس قانون، مشمول دریافت مقرری بیکاری هستند.

وی به نکته دیگری نیز اشاره می‌کند، اینکه نداشتن قرارداد مکتوب در کارهای با ماهیت مستمر به معنای قرارداد دائم است و کارفرما حق اخراج به بهانه تعدیل و عدم نیاز ندارد. حبیبی تأکید می‌کند: کارگری که مدتی بدون قرارداد به کار ادامه داده و کارفرما اقدام به بیکارسازی (اخراج) می‌کند، ضمن اینکه بیکاری وی بدون میل و اراده محسوب شده و مشمول بیمه بیکاری است، مراجع حل اختلاف نیز باید قرارداد کارگر بیکار شده که بدون میل و اراده بوده را دائم تلقی کرده‌ و رای

دریافت بیمه بیکاری، علاوه بر «بیکار شدن غیرارادی» شروط و شرایطی هم دارد که در ماده ۶ قانون تامین اجتماعی آمده است: بیمه‌شدگان بیکار در صورت احراز شرایط زیر استحقاق دریافت مقرری بیمه بیکاری را خواهند داشت: الف - بیمه‌شده قبل از بیکار شدن حداقل ۶ ماه سابقه پرداخت بیمه را داشته باشد. مشمولین تبصره ۲ ماده ۱ این قانون از مشمول این بند مستثنی هستند.

فقط یک میلیون بیکار شده کرونا توانسته‌اند سه ماه مقرر بیکاری بگیرند که متوسط مبلغ آن یک میلیون تومان بوده و سایر بیکارشدگان در چند ماه گذشته موفق به دریافت مقرری بیکاری نشده‌اند

به بازگشت به کار وفق ماده ۱۶۵ قانون کار بدهند، یعنی این کارگر باید خیلی سریع بازگشت به کار شود و در این بازه نیز مقرری بیکاری بگیرد.

این فعال کارگری به موارد دیگری نیز اشاره می‌کند: اخراج، بیکاری بدون میل و اراده است لذا مشمول دریافت بیمه بیکاری می‌شود، حتی اگر کارگر سنوات و سایر مزایای خود را دریافت و با کارفرما تسویه کند چرا که بیکاری علت و مقدم بر دریافت سنوات است. در ضمن، کارگری که دارای ۶ ماه سابقه در دو کارگاه باشد، حق دریافت بیمه بیکاری را دارد چرا که پرداخت‌کننده بیمه بیکاری، سازمان تامین اجتماعی است بنابراین داشتن ۶ ماه یا یک سال سابقه در آخرین کارگاه که در تفاهم‌نامه مشترک ذکر شده، فاقد وجهت قانونی است و برای بر خورداری از بیمه بیکاری، فقط ۶ ماه بیمه پردازی کفایت می‌کند. بر اساس آخرین اطلاعات منتشر شده، حدود یک میلیون بیکار شده کرونا فقط توانسته‌اند سه ماه مقرری بیکاری بگیرند که متوسط مبلغ آن یک میلیون تومان بوده و سایر بیکارشدگان (بیکارشدگان عادی) در چند ماه گذشته موفق به دریافت مقرری بیکاری نشده‌اند. آيا کارگری که همیشه حداقل حقوق را گرفته، با ارزش پول امروز در ۱۰ سال بیمه پردازی، ۱۰ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان به صندوق بیمه بیکاری، وجه نقد واریز کرده، حق برخورداری آسان، سریع و عادلانه از مقرری بیکاری را ندارد؟ آیا واریز سه درصد از حقوق ماهانه هر کارگر به صندوق بیکاری برای چنین روزهای سختی نیست؟ روزهای سختی که کارفرمایان بسیاری، درهای کارگاه‌ها را تخته می‌کنند یا به بهانه «عدم نیاز»، کارگران را بعد از خاتمه قرارداد کار بیکار شده، مجبور به خانه‌نشینی می‌کنند؟

افزود: این کار تنها باید در قالب پیمان‌های دسته‌جمعی صورت گیرد که ظرفیت آن در قانون کار پیش‌بینی شده است. بهترین محل برای گفت‌وگو هم شورای عالی کار است. انتظار داریم که معاونت روابط کار، به صورت کامل از ظرفیت تشکل‌های کارگران استفاده کند تا بعد حمایتی قوانین تقویت شوند. محبوب افزود: برای نمونه سال‌هاست که بیش از ۱۰۰ هزار کارگر در مناطق آزاد برای اصلاح مقررات اشتغال مناطق آزاد، متشکل شده‌اند تا بعد حمایتی این قانون تقویت شود. اگر بنا بر اصلاح این قانون باشد، حتماً باید نظر این کارگران جلب شود چرا که در غیر این صورت اصلاح یک‌طرفه و بی‌معناست. از دولت می‌خواهم که اگر می‌خواهد متولی اصلاح این قانون باشد، حتماً از ظرفیت مشاوره و نظارت تخصصی کارگران استفاده کند. دبیر کل خانه کارگر در پاسخ به این پرسش که با توجه به نزدیک شدن به انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰، موجی که برای اصلاح قوانین کار و تامین اجتماعی به راه افتاده، تبلیغاتی نیست، گفت: متولیان حوزه‌های روابط کار و تامین اجتماعی حق اظهار نظر را دارند اما من می‌گویم که هر تغییری به نفع کارفرمایان و اتحاد صنفی آنها، علیه اتحاد صنفی کارگران و به زیان اکثریت جامعه است. بعید می‌دانم که گروهی بخواهند با دست‌اندر قرار دادن قوانین، علیه اکثریت جامعه، وارد عمل سیاسی و تبلیغاتی شوند.

اخبار کارگری

آغاز تحقیقات قضایی درباره جان باختن چهار کارگر در قشم

رئیس کل دادگستری استان هرمزگان از تحقیقات قضایی درباره جان باختن چهار نفر از کارگران در جزیره قشم خبر داد. علی صالحی ظهیر دیروز در جمع خبرنگاران اظهار کرد: سانحه در شرکت پودر ماهی صبا مجد قشم که متأسفانه منجر به جان باختن چهار نفر از کارگران و مصدومیت یک نفر شد. رئیس کل دادگستری استان هرمزگان ضمن ابراز همدردی و تسلیت به خانواده‌های داغدار این کارگران بیان کرد: دستگاه قضایی با جدیت و قاطعیت تحقیقات لازم را به منظور شناسایی عوامل مؤثر در این سانحه دلخراش انجام می‌دهد و در صورت مشاهده هر گونه تخلف احتمالی ناشی از عدم رعایت موازین فنی یا متخلفان برخورد خواهد کرد.

بازداشت کارفرما و پلمب موقت واحد
در همین زمینه فرمانده نیروی انتظامی شهرستان قشم نیز گفت: کارفرمای شرکت پودر ماهی صبا مجد شهر سوسوزا به دنبال این حادثه بازداشت شده است. حسین الهی افزود: این شرکت تائرسی دقیق کارشناسان و اطلاع ثانوی پلمب شد. رئیس اورژانس پیش بیمارستانی و مدیر حوادث دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان نیز جزئیات حادثه ظهر یکشنبه در سوزای قشم فوت ۴ کارگر کارخانه تولید پودر ماهی را تشریح کرد. حسین قاسمی گفت: بر اساس گزارش تیم اعزامی اورژانس ۱۱۵ قشم، بعد از بررسی اولیه صحنه حادثه، سه نفر، یک مصدوم آقای ۲۰ ساله با سطح هوشیاری ۶ که به دنبال گاز فگتگی ناشی از استنشاق گازهای منتشر شده از تخمیر پسماند ماهی و سقوط دچار تروما و کاهش سطح هوشیاری شده بود و دو نفر که به دنبال کاهش سطح هوشیاری و سقوط در حوضچه آب‌نشت آشغال ماهی فوت شده بودند، توسط اورژانس ۱۱۵، بررسی و خدمات رسانی شدند. وی عنوان کرد: مصدوم این حادثه بعد از انجام اقدامات درمانی اولیه به بیمارستان قشم اعزام شد. مدیر اورژانس پیش بیمارستانی هرمزگان خاطر نشان کرد: متأسفانه بعد از بررسی ثانویه محل حادثه، مشخص شد دو تن از کارگران کارخانه مفقود شده‌اند که در نهایت بعد از کاوش مجدد حوضچه، جسد این دو کارگر نیز پیدا شد.

تأخیر ۱۵ ماهه در پرداخت دستمزد کارگران شهرداری حمیدیه

کارگران شهرداری حمیدیه خواستار پرداخت مطالبات ۱۵ ماهه خود هستند. این کارگران در روزهای گذشته بارها مقابل ساختمان شهرداری و شورای شهر دست به اعتراض صنفی زدند. جمعی از این کارگران در گفت‌وگو با ایلمنا، از شرایط دشوار زندگی خود در نتیجه عدم دریافت حدود ۱۵ ماه حقوق خبر دادند و گفتند: در این اوضاع اقتصادی و با وجود تهدید کرونا، ما مجبوریم بدون دریافت حقوق کار کنیم. این کارگران که در سال جاری فقط بخش کمی از مطالبات خود را به صورت علی‌الحساب دریافت کرده‌اند، گفتند: شهرداری حمیدیه به ادعای می‌کند بودجه ندارد و نهادهای بالادستی نیز همانند شورای شهر هیچ نظارتی بر اوضاع ندارند و به فکر پرداخت مطالبات مزدی کارگران نیستند. این کارگران گفتند: جدا از معوقات مزدی ۱۵ ماهه، عیدی و سنوات سال ۹۶ و ۹۷، راز شهرداری طلبکاریم. در عین حال چندین سال است فاقد قرارداد کار با شهرداری هستیم و امیدواریم شهرداری تصمیم به عقد قرارداد با ما بگیرد و مارا دوباره به دست پیمانکاران نسپارد.

در همین زمینه، «همدی ربیعی» سرپرست شهرداری حمیدیه گفت: کارگرانی که نسبت به عدم پرداخت مطالباتشان معترض هستند از کارگران پیمانکاران خدمات شهری، فضای سبز و حراست شهرداری هستند که از خرداد سال ۹۷ به دلیل عدم حضور پیمانکار، بدون قرارداد در حال همکاری با شهرداری هستند و مطالباتشان به تأخیر افتاده است.

وی ادامه داد: مشکل اساسی در عدم پرداخت مطالبات کارگران، درآمد شهرداری است که به علت عدم وجود منابع درآمدی پایدار و وابستگی شهرداری حمیدیه به همانند سایر شهرداری‌های شهرهای زیر ۵۰ هزار نفر به واریز مالیات بر ارزش افزوده است که متأسفانه با کاهش میزان واریزی پرداخت حقوق و بیمه پرسنل با مشکل مواجه شده است.

وسایل حفاظت فردی را در آینده توسعه دهد. وی با اشاره به اینکه یکی از اولویت‌ها در این حوزه، سلامت نیروی کار است، خاطر نشان کرد: در بحث سلامت نیروی کار، آموزش بسیار مهم است و می‌تواند آموزش‌های عمومی و تخصصی از ظرفیت‌های این دانشگاه استفاده کرد. شاکرمی افزود: در رابطه با سلامت نیروی

به گزارش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، حاتم شاکرمی گفت: یکی از این تفاهم‌نامه‌ها بین موسسه علم و فرهنگ با مرکز تحقیقات، تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار بوده است. به گفته

معاون روابط کار و وزارت تعاون: معجزات غیراستاندارد، جان کارگران را به خطر می‌اندازد

شاکرمی با اشاره به اینکه این تفاهم‌نامه به وجود آمده جهاد دانشگاهی و به ویژه دانشگاه علم و فرهنگ می‌تواند مأموریت‌های حوزه روابط کار در زمینه آموزش‌های ایمنی و تدوین استانداردها

معاون روابط کار و وزارت تعاون:

معاون روابط کار و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: سه تفاهم‌نامه همکاری بین وزارت کار با جهاد دانشگاهی در زمینه‌های مختلف علمی و پژوهشی منعقد شد.

بی نتیجه مانده، مورد حمایت قرار گیرند. در اساس، قوانین بیمه بیکاری برای فقر زدایی به اجراء می‌آیند و هر اصلاحی در آن تنها با رعایت سه‌جانبه‌گرایی و حفظ هدف غایی قانون گذار ممکن است. وی افزود: هر اصلاحی در قانون بیمه بیکاری، تنها باید با حضور نمایندگان کارگران در هیات امنای سازمان تامین اجتماعی، نمایندگان کارگران در تشکل‌ها و نمایندگان کارگران در هیات نظارت بر سازمان تامین اجتماعی انجام شود تا ماهیت حمایتی این قانون فراموش نشود. در سال‌های گذشته، به‌جای تقویت قانون بیمه بیکاری، نهادهای امدادی و خیریه‌های فعال شدند که این به‌هیچ‌وجه کافی نیست. دبیر کل خانه کارگر با تأکید بر اینکه تشکل‌های صنفی کارگران باید بتوانند بر سر اصلاحاتی که در قوانین صورت می‌گیرد، با دولت و کارفرمایان مجادله کنند،

مزد منطقه‌ای، حقوق کارگران را تضييع می‌کند

دبیر کل خانه کارگر با اشاره به متمرکز شدن تلاش‌های عدل‌خواهی برای به جریان انداختن مزد منطقه‌ای و مزد اصناف گفت: چنین روش‌هایی برای تعیین دستمزد، حرکتی علیه کارگران محسوب می‌شود. علیرضا محجوب گفت و گویا با بیان اینکه در سال‌های گذشته «هوسه خیر به نذر اشتغال امام حسین (ع)» پژوهشی روی امکان اجرای مزد منطقه‌ای انجام داده بود و پژوهش‌هایی که به جریان افتاده چیز جدیدی نیست، گفت: آشکالی در پژوهشی که مجموعه‌های وابسته به وزارت کار متولی آنها شده‌اند، وجود ندارد. با وجود اینکه قانون چنین ظرفیتی را پیش‌بینی کرده، اما چنین روش‌هایی برای تعیین دستمزد، حرکتی علیه کارگران محسوب می‌شوند و کارگران زیان‌کننده قطعی هستند. وی با بیان اینکه زمانی که این موسسه پژوهش خود را آغاز کرد، متذکر شدیم که چنین طرح‌هایی بنیان روابط کار را متزلزل می‌کنند و به تضييع حقوق کارگران می‌انجامند، گفت: مزد منطقه‌ای و مزد بر اساس اصناف، روابط کار را از معنای تضييع می‌کنند. قطعاً حقوق کارگران در چنین معادله‌ای تضييع

معاون روابط کار و وزارت تعاون:

معاون روابط کار و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: سه تفاهم‌نامه همکاری بین وزارت کار با جهاد دانشگاهی در زمینه‌های مختلف علمی و پژوهشی منعقد شد.